

CHARLES PÉGUY:

GONDOLATOK

Tévednénk, ha azt képzelnők, hogy különbséget tehetünk igazság és igazság között, hogy a válság perceiben tisztelhetjük a nagy igazságokat és a köznapi életben figyelmen kívül hagyhatjuk a gyakori és kis igazságokat.

Nem elég prédikálni: először tudni kell, hogy mit prédikál az ember. Nem elég eszméket terjeszteni. Úgyel-nünk kell arra is, hogy mit terjesztünk. Minden propagan-da rossz, ha nem a teljes igazságot hirdeti.

A gazdag ember csak akkor tudja elképzelni a sze-génységet, ha lángész.

A nép hibáit tömjénezni még aljasabb és mocskosabb dolog, mint a nagyok hibáit tömjénezni.

A népszerűség is egy formája a kormányzásnak és még hozzá nem is a legveszélytelenebb forma.

Veszélyes önámítás azt hinni, hogy az ember írhat anélkül, hogy olvasna, beszélhet anélkül, hogy másokat meghallgatna, alkothat anélkül, hogy táplálkoznék, adhat önmagából, anélkül, hogy megújítaná magát.

Ha a szükség úgy kívánja, tudni kell beszélni a pénz-ről. Hallgatni álszenteskedés volna.

A nagy elméleti szocialisták javarésznének az a hibája, hogy ők maguk nem voltak szegények.

A győzelem nem a tétovázók és gyengék jutalma.

A nyomornak súlya és elkerülhetetlen ereje abban áll, hogy a nyomorgókat gyógyíthatatlanul gyengékké te-szi és ezzel legyőzhetetlenül megakadályozza, hogy egy-általán kiszabadulhassanak nyomorukból.

Hamis eszméket terjeszteni és ragaszkodni hozzájuk: veszélyes dolog. De sokkalta veszélyesebb, ha valaki egy hamis eszmét terjeszt és — mintha mi sem történt volna — visszavonja azt. A szerző visszavonhatja eszméjét: de nem vonta vissza ezzel a képet, az emléket, melyet az egyszerű emberek kialakítottak, megőriztek ebből az eszméből.

Elsütni egy puskát másutt, mint a céllövöldében: súlyos művelet.

A tömegek gyávasága, különösen a parlamenti tömegeké, kiszámíthatatlan.

A rágalmazás a politikában nem olyan kellemetlen, mint az igazság kinyilvánítása.

A mai idők legritkább erénye: a hűség.

Teljes erőnkkel és fáradhatatlanul szembe kell szállunk minden fajta barbárság özönével.

Ha valaki hű akar maradni az igazsághoz, szakadatlanul hűtlennek kell lennie minden szakadatlan, folytatólagos, fáradhatatlan, újraéledő tévedéshez.

Az már sok, bizonyára a legtöbb, talán minden, ha az ember nem tesz rosszat, mikélyt csak a kisujját is megmozdítja.

Szegénység, munka, család: minden élet három oszlopa.

Sohasem aszerint ítélek meg egy embert, hogy mit mond, hanem ahogyan azt mondja.

Tévedés azt hinni, hogy egy ember ártalmatlan, mert látszólag szobatudós.

Épp oly kevés a festő, aki néz, mint a filozófus, aki gondolkodik.

A vers és a próza két különböző és kapcsolatba nem

hozható lény, és ha ugyanazt prózában és versben mondjuk, nem ugyanazt mondjuk.

Sok jelentős történelmi homály eloszlana talán, ha az emberek hajlandók lennének megérteni, hogy két fajta háború van és a kettőben talán semmi közös vonás sincs. Van egy fajta háború, mely harc a becsületért és van egy merőben más fajta háború, mely harc a hatalomért. Van olyan, amelynek célja a lovagiasság, és van olyan, mely a hatalmat akarja.

A görög humanitás ma hal meg a szemünk láttára. Amit nem tudott elérni semmiféle barbárok betörése, benyomulása, amit nem tudott elérni az idő sem, ez a fáradhatatlan romboló, azt néhány politikai demagógia mulandó győzelme szemünk láttára megvalósítja.

A demagógiák diadala mulandó. De a romok örökre megmaradnak.

A római birodalom szétbomlása semmi sem volt a mai társadalom szétbomlásával összehasonlítva. Kétségtelen: sokkal több volt a gonoszság és egy kissé több a bűn. De végtelenül több volt az erőforrás is. Az a rothadás csírákkal volt tele. És a csírák nem voltak olyan terméketlenek, mint ma.

A középkor legutolsó jobbágya abba a keresztény közösségbe tartozott, mint a király. Ma nincs többé már közösség. A gazdagok és a szegények úgy élnek — vagy legalább úgy tesznek — mint két tömeg, mint két vízszintes réteg, melyet űr, áthidalhatatlan szakadék választ el.

Csak kétfajta szenvedés van: az elkallódott és az el nem kallódott szenvedés.

„Péter megtagadta Jézust... Péter megtagadta Jézust...” Mindig csak erről beszélek. Péter tagadásáról... Igen, háromszor megtagadta. És aztán. Mi, mi százsor, ezerszer megtagadtuk bűneinkkel, a bűn tévelygéseivel, a bűn tagadásaiban... Péterért egy kakas kukorékol; hány kakas kukorékol értünk; csakhogy mi nem halljuk hangjukat, nem akarjuk hallani.

Túlságosan keresztény vagyok, semhogy ne éreznék leggyőzhetetlen retteget, ha valakiről ítéletet kell mondanom... „Ne ítéljetez, nehogy titeket is megítéljenek”, ez egyike a legfélelmetesebb szavaknak, melyeket valaha is kimondtak, egyike azoknak, melyek mindenütt fejemben járnak.

Mindenki érzi, hogy Isten országában az első hely a szegényeké és szürkéké. Ez csaknem igazságtalanság lenne, ha a szegénység kapuja nem állana mindenki számára nyitva.

Szégyelje magát az, aki szégyenkezik... szégyelje magát az, aki megtagadná Istenét csak azért, hogy a szellemes emberek ne mosolyogjanak rajta; az, akinek csak egyetlen gondja, egyetlen gondolata van: csak Anatole France ne mosolyogjon; az akinek a tekintete már előre bocsánatot kér Istentől; a szalónokban.

Mi, hívő keresztények éppolyan ostobák vagyunk, mint Szent Agoston és Szent Pál, mint Szent Lajos és Szent Ferenc, mint Jeanne d'Arc, és — miért ne mondjuk ki? — mint Pascal és Corneille.

Nincs szebb látvány, mint egy gyermek, aki imája közben elalszik.

Nem is akarok hallani az olyan keresztény szeretetről, mely örökös meghunyászkodás az evilági hatalmak előtt. Csak egyfajta keresztény szeretetet ismerek: az állandó lelki és a n y a g i egységet a szegénnyel, az erőtlennel, az elnyomottal.

Zigány Miklós fordítása